

Wel wordt nog al uitgewijd over het procesmatige in de Schriftopenbaring. Dat procesmatige nemen natuurlijk ook wij voor onze rekening. Ook onze oude Gereformeerde theologie ging er, blijkens haar stelling: „wat in het Oude Testament verborg is, breekt in het Nieuwe in schittering uit“, van uit, al moge hier en daar de uitwerking wat te wenschen hebben overgelaten.

Maar Dr. Riemsma aanvaardt op grond van dit procesmatige de onderscheiding in kanonieke en deuterokanonieke (wil men: in eerste en tweede rangs-kanonieke) boeken.

Hij neemt het dan ook op voor de „geloovige“ Schriftkritiek.

Ook hier drukt hij zich weer hoogst omzichtig uit. Wij geven hier zijn eigen woorden: „Wie aan de eeuwige waarheid gelooft, is daarom afkeerig van vrees voor kritische onderscheiding en kritisch onderzoek, daar geloovige kritiek, d.w.z. het onderscheiden van het voorloopige en het blijvende, het tijdelijke en het eeuwige noodzakelijk is, zal de openbaring Gods recht geëerbiedigd worden“ (bl. 14).

Als deze zin iets beteekent, dan moet het dit zijn, dat sommige deelen der Schrift voor vroegere tijden wel waarde hadden, maar dat zij voor het heden, voor ons hun waarde hebben verloren.

Wetnu, daartegenover handhaven wij als Gereformeerden de blijvende waarde van heel de Schrift.

Men neme slechts die gedeelten uit den Pentateuch, waarin de wetten voor Israël's godsdienstig leven staan beschreven.

Natuurlijk hebben deze voor ons andere waarde dan voor Israël.

Israel moest die wetten onderhouden, wij zouden er zonde aan doen, want Christus heeft ze voor ons vervuld.

Toch behouden die ceremoniële wetten voor ons historische waarde en zijn ze ten deze op één lijn te stellen met geschiedenissen als van Abraham, Izaak en Jakob. Bovendien hebben ze ook nu nog hooge religieuze waarde: ze doen ons waardeeren de vrijheid, waarmee Christus ons heeft vrijgemaakt.

En behalve die schaduwachtige wetten vinden we in den Pentateuch ook burgerlijke wetten. Hoe wel nu deze wetten speciaal op Israël als openbaringsvolk waren berekend en door geen enkel volk kunnen worden overgenomen, behelzen ze toch rechtsbeginselen, die ten allen tijde hun geldigheid behouden.

Ieder Schriftwoord is blijvend, zoo het slechts recht wordt beschouwd.

Van meer of minder geïnspireerde boeken te spreken, is ongeoorloofd.

Paulus zegt het, door den Geest gedreven, zoo klaar: „Al de Schrift is van God ingegeven“ (2 Tim. 3:16).

De geheele Schrift!

En daarbij heeft Paulus juist het oog op de boeken van het Oude Testament, waarin, als er sprake ware van voorloopige gedeelten, deze uiteraard het meest zouden moeten voorkomen.

Maar hij maakt geen onderscheid. Hij neemt de Schrift als geheel.

Van voorbijgaande waarde weet hij niet.

Hij vermaant integendeel Timotheus om bij de Schriften te blijven.

Want zoo vervolgt hij, die gansche Schrift is „nuttig tot leering, wederlegging, verbetering, onderwijzing in de gerechtigheid“.

Het woord blijft zijn kracht behouden, wanneer en door wien het ook werd geschreven.

Want het is niet eens menschen woord, maar Gods Woord.

Hoe getuigd dan ook Dr. Riemsma is, toch wordt ook hier Dr. Kuiper's verklaring weer bevestigd: Tusschen de Ethischen en ons ligt de Schrift.

Meerdere breedte mag ik mij niet veroorloven. Laat ik uit het vervolg van deze § nog dit aanstippen.

Allereerst, dat Dr. Riemsma kloek positie kiest tegen de ervarings-theologie. En dat hij onomwonden de absoluteitheid van het Christendom leert. „Het Christendom is dan ook niet een der vele bestaande godsdiensten; maar de Christelijke religie is religie zonder meer“ (bl. 17).

Wij konstateren dit met genoegen.

Daartegenover echter staat, dat hij geen duidelijke omschrijving geeft van „Algemeene“ en „Bijzondere“ Openbaring. Hoezeer hij de „Algemeene“ Openbaring overschat, blijkt wel hieruit, dat hij de mogelijkheid opent van het zalig worden der heidenen. Dit zijn zijn eigen woorden: „Hiermede zijn verbonden perspectieven van een mogelijke wedergeboorte en zaligheid dergenen, die niet met de verschijning van het vleeschgeworden Woord in contact zijn gekomen“ (bl. 18).

Hoe moet tegen zulk een humanistisch drijven niet ons protest rijzen! Er is onder den hemel geen andere naam, waardoor wij kunnen zalig worden dan Jezus Christus. Zoo leert de Schrift. En dat woord heeft geen voorloopige, maar blijvende waarde.

#### — Prof. L. Lindeboom jubileert!

Ons blad biedt Prof. Lindeboom bij zijn jubileum zijn hartelijken gelukwensch aan.

Den 17den van deze maand viert hij D.V. zijn tachtigsten verjaardag.

Het is uiterst moeilijk in een kort overzicht dit rijke leven tot zijn recht te laten komen.

Wij zullen het dan ook niet beproeven.

De drie eigenschappen, welke bij Prof. Lindeboom dadelijk in het oog springen zijn oprechtheid, ijver en vrijmoedigheid.

Prof. Lindeboom is een figuur, die door zich heeft laten heen kijken. Van zijn hart maakte hij nimmer een moordkuil. En hij al wat hij voorsloeg of verdedigde, of men het er mee eens was of niet, moest men, zooal niet aanstonds dan toch later erkennen: hij meent het door en door. Zijn eerlijkheid is van het hoogste kantaal. Dat reeds maakte hem tot een man van karakter.

Daarbij kwam zijn vlammeende ijver. Het was een heilige ijver. Een ijver voor den naam des Heeren. Daardoor onderscheidde hij zich reeds als predikant. En in Den Bosch en in Zaandam legde hij een aktiviteit in het evangeliseren aan den dag, welke den grootsten ijveraar voor evangelisatie in onze dagen nog beschaamd maakt. Hadden onze kerken honderd jeugdige Lindebooms, ze zouden voor de Evangelisatie meer uitwerken dan al onze congressen. Pionier in het evangelisatiewerk te zijn geweest, die eere mag aan Prof. Lindeboom niet onthouden. Doch hij was ook pionier in het werk der hartelijkheid. Wie denkt hier niet aan de schoone stichtingen, waarvan Veldwijk de eerste ling was? De roem zal hem overleven, dat hij het is geweest, die de krankzinnigenverpleging in ons land in nieuwe banen heeft geleid. Aan hoe menige andere actie heeft hij niet den stoot gegeven? Zijn voorzitterschap van de Predikanten-vereeniging getuigt er o.m. van.

Natuurlijk kon hij dat niet tot stand brengen zonder een ongemeene vrijmoedigheid. Men vrage niet, wat hij niet durft, als het naar zijn overtuiging moet. Een interview, dat dezer dagen in de pers de ronde doet, levert er de voorbeelden van. Menschenvrees heeft hij nooit gekend.

Dank zij die deugden, kon hij onder de broeders wel eens een beetje lastig zijn. Op de vorige Synode was hij het ook nog even. Hij heeft b.v. de eigenaardigheid, om, als hij tegen een voorstel is, niet eenvoudig tegen te stemmen, maar om in vele gevallen te verlangen het in de notulen vast te leggen, dat hij tegengesteld heeft. Als er straks een uit het geslacht, dat Prof. Lindeboom niet gekend heeft, de Acta der Synodes bestudeert, moet de figuur van onzen jubilaris wel voor hem oprijzen als de levenslange protestant. En toch, ge moogt, als hij weer zo'n verzoek doet, eens een oogenblik draaien op uw stoel, ge vergeeft het hem zoo. Om zijn open karakter. En tegenwoordig niet het minst uit respect voor den grijsaard, die zich wekenlang ontziet om maar de Synode te kunnen bijwonen.

Heeft zijn pen niet gurnst, aan het schrijven van hand- of leerboeken, of ook van stichtelijke boeken van eenigen omvang, heeft hij zich niet schuldig gemaakt. In het kleine geschrift, in het artikel of hoogstens in een artikelenreeks, vond hij zijn sfeer.

Als hoogleraar heeft hij op zijn studenten blijvenden invloed geoefend, vooral door zijn oprechte godsvrucht. Meermalen heb ik discipelen van hem daarover hooren spreken.

Ook de Vrije Universiteit heeft hij aan zich verplicht als medestichter van de Valeriuskliniek.

Werde den bejaarden, frisschen jubilaris nog menig jaar geschonken om te genieten van wat hij geplant heeft en waarover God den wasdom heeft geboden.

En zij er in onze kerken blijdschap, ga er a.s. Zondag in onze bedehuizen een danktoon op voor wat we in Prof. Lindeboom hebben ontvangen.

Zette onze verhoogde Heiland zijn levensavond in het volle licht van de vreugde, welke Hij Zijn getrouwen dienstknechten heeft beloofd.

#### — Modernistische Pers.

Met ingang van 1925 onderging de modernistische pers in ons land een belangrijke wijziging.

Het „Weekblad voor de Vrijzinnig-Hervormden“ wordt samengesmolten met het „Algemeen Protestantisch“ (de vroegere „Westfriesche Kerkbode“) en beide zullen voortbestaan onder den nieuwen naam „Kerk en Volk“.

„De Hervorming“, het orgaan van den Protestantisch-bond, verandert van karakter, houdt op „Kultuurblad“ te zijn en wordt onder aanvoering van den nieuwen hoofdredakteur Dr. A. E. F. Junod van Den Haag, evenals „Kerk en Volk“ strijd- en propaganda-orgaan.

„De Hervorming“, hoe interessant ook voor buitenstaanders, kwynde langzamerhand weg.

Hoezeer de leden van den Protestantisch-bond ook pretendeeren de fine fleur van de Modernisten te zijn, de religieuze Kultuurmenschen bij uitnemendheid, zoo kon hun blad, overigens zeer goed geredigeerd, zich als „kultuurorgaan“ niet handhaven.

Dat geeft ongetwijfeld te denken.

Thans is de modernistische richting nog één „kultuurblad“ rijk, n.l. „De Stroom“.

Hoelang zal „De Stroom“ nog tegen den stroom kunnen oproeien?

Klaarblijkelijk moet het modernisme alle krachten inspannen om te blijven, die het is.

Het meent de orthodoxie heviger dan ooit te moeten bestrijden.

Lijdt het echter niet de grootste verliezen tegenover de godsdienstige onverschilligheid, de onkerkelijkheid?

HEPP.

Correspondentie. De copy voor het Hoofdartikel en de rubriek Kerkelijk Leven en Politiek en Sociaal Leven kwam te laat in ons bezit om nog in dit nummer plaatsing te kunnen vinden.

DE UITGEVER.

#### GEESTELIJKE ADVIEZEN.

##### Bondsbreuke.

Br. P. v. V. te Z., die met instemming las, wat in deze rubriek onlangs geschreven werd, over de hoop, die geloovige ouders, op grond van Gods Verbond mogen hebben voor hun vroeggestorven kinderen, heeft moeite daarmee te rijmen het feit, dat tal van kinderen van geloovige ouders, die in leven blijven, den Heere den rug toekeren en den breeden weg bewandelen. Hij vraagt, of dan het Verbond en de beloften Gods, zooals de naam van „bondsbrekers“, dien we denzulk geven, licht doet denken, kunnen gebroken worden. En zoo ja, wat er dan voor geloovige ouders overblijft van den troost des Verbonds, ten opzichte van hun vroeggestorven kinderen.

De vraag, die onze broeder doet, houdt velen bezig. Daarom temeer wil ik gaarne trachten er een antwoord op te geven.

„k Vestig er daartoe de aandacht op, dat we bij het Verbond onzes Gods, evenals bij de kerk, steeds onderscheiden moeten tusschen een inwendige en een uitwendige zijde.

Bij de kerk houden we die, als onzichtbare en zichtbare kerk steeds uiteen. Niet als twee aparte kerken, die niets met elkaar hebben uit te staan. Maar als één en dezelfde kerk bezien van tweeërlei zijde: van haar zuiver geestelijken kant, als het lichaam van Christus, dat alle ware geloovigen omvat en waartoe alléén oprecht-geloovigen behooren; en naar haar zichtbare openbaring in de wereld, waarin zich met de oprecht-geloovigen ook schijn-geloovigen vermengen.

Die schijn-geloovigen in de zichtbare kerk behooren niet tot het Lichaam des Heeren; zijn dus niet in waarheid van de kerk. Maar omdat ze, wij niemand ze onderscheiden kan, in haar uitwendige verschijning tot haar behooren, worden ze tot de kerk gerekend. En onttrekken ze zich aan haar gemeenschap, dan zeggen we, dat ze met de kerk breken, dat ze zich van de kerk afscheiden, dat ze de kerk verlaten, enz.

Niemand denkt bij dergelijke uitdrukkingen, aan een in-zijn van zulke afvalligen in het geestelijke lichaam van Christus eerst en aan een breken met de onzichtbare kerk daarna.

Ieder verstaat, dat dit breken met de kerk rechtstreeks en eigenlijk alléén de zichtbare kerk geldt. Alléén in 't zichtbare toch stonden ze met de kerk in betrekking. Geestelijke band aan Christus' Lichaam was er bij hen nimmer en kon dus door hen ook niet verbroken worden.

Zoo nu als bij de kerk is het ook bij het Verbond Gods.

Het heeft een inwendige zijde, die God de Heere alléén kent en ziet. Naar die inwendige, voor ons onzichtbare zijde, omvat het alle geloovigen; méér nog, zijn er in opgenomen alle uitverkorenen, ook die nog niet tot geloof en bekeering kwamen, ja, zelfs nog niet geboren werden. Deze allen komen op Gods tijd tot omhelzing van het Verbond Gods, en niemand hummer zal er, naar Gods uitverkiezing en bondstrouw, in der eeuwigheid als een bondsbreker aan ontfallen.

Doch nu heeft dit Verbond Gods, evenals de kerk, ook een zichtbare zijde. Want de Heere wil het aan Zijn volk bedienend hebben: aan volwassenen en aan kinderen, aan de geloovigen en aan hun zand. Hij doet het bedienen door hoor- en door zichtbare middelen; door Woord en door Sacrament. Zoo treedt het Verbond Gods op in een waarneembare gestalte. Bedienende de Heere het nu zelf, rechtstreeks en op een onmiddellijke wijze, dan zouden, wat de personen aangaat, die ze omvatten, de in- en de uitwendige zijde des Verbonds elkander volkomen dekken; m.a.w. dan zou het Verbond, beide onder volwassenen en onder kinderen, alléén bedienend worden aan de gekenden des Heeren. Nu God de Heere niet rechtstreeks Zijn Verbond bedient, maar het middellijk bedienen doet, door menschen, die evenmin de harten kennen als ze in Gods Raad hebben gezeten, kan het niet anders of het Verbond wordt, niet alléén in het Woord en de beloften Gods, maar evenzeer in het Sacrament, ook bedienend aan zulken, die nooit door den Vader aan Christus gegeven werden. Dit moet gebeuren bij de bediening van het Avondmaal. Het moet eveneens gebeuren bij de bediening van den H. Doop aan de jonge kinderen. Want onder de ouders, die hun kinderen ten Doop brengen, kan de kerk reeds niet met onfeilbare zekerheid de ware

geloovigen. En ook a. zand der. niet kun. dat niet. uitverkore. ons in v. zooveel a. En zoo. en angele. in waarhe. in zijn zo. een bonds. des Verbo. God de. ten opzic. Doch. zijde. l. harding. voorgestel. uitwendige. verwierper. In dien. (denk aan. 1 Kon. 1. van het V. Dat, als. Verbond i. niet volke. van geloc. zijn, de ge. gestorven. nen heb. komen v. Maar in. voor niet. Absolut. een afges. hij ons in. openbarin. het vertro. Van zu. de zaligh. ken onze. Dordische. geloovige. gestorven.

En we. uitdrukten. heft, mog. waarachtig. lang n. wijl die. openbarin. ons kind, ontwak. baring ge. reden, e. verkiezing. aangaande. het Woo. noemt, e. mogen we. k Hoop. punt deze. delijk gen.

Een di. scheid va. voorkom. kinderen. veel bezig. en met on. en wat v. de heilige. van hun.

k Bedo. het adres. als waars. dreigt, en. onderwer. gluren.

Laat ot. we ze ell. zucht zoo. V.

Corre: E. B. v. van ingez. heb ik uw. J. H. Q. bedoeling. geval mag. openen ov. Woonde ik. met me pr. doopsbeel. len geven. spreken. I. correspond.

Wannee. beschouw. theorie v.